

Pressmeddelande 2002-09-25

Sveriges universitet och högskolor:

Den fria forskaren hotad

Framsteg inom forskningen görs oftast genom den enskilda forskarens drivkraft att finna nya lösningar. Stryps den möjligheten är framtida landvinningar i fara. Nuvarande tendens är att forskningen vid universitet och högskolor alltmer styrs av externa finansiärer.

– Det är en oroande utveckling, säger Christina Ullenius, rektor vid Karlstads universitet och ordförande i SUHF.

Universitet och högskolor är den viktigaste utföraren av långsiktigt inriktad grundforskning i samhället. Det är inte sällan här som de stora upptäckterna har gjorts. Det finns stora och växande förväntningar på universitet och högskolor att finna lösningar till olika samhällsproblem.

Vid en konferens vid Luleå tekniska universitet har landets universitets- och högskolerektorer tillsammans med företrädare för samhälle, näringsliv och finansiärer diskuterat vem som styr kunskapsutvecklingen i den svenska högskolan.

De externa anslagen är oftast väsentligt större än fakultetsanslagen – de medel som omärkta tilldelas universitetsforskningen från staten. Kravet på motfinansiering från stiftelser och andra forskningsfinansiärer innebär en väsentlig maktförskjutning vad gäller inriktningen av forskningen vid universitet och högskolor.

– Den här situationen är inte hållbar. Tendensen är att universitetens ledningar blir alltmer maktlösa i takt med att kraven och förväntningarna från statsmakter och det omgivande samhället ökar, fortsätter Christina Ullenius. Situationen har inte uppkommit på ett planerat sätt utan snarare genom en kombination av händelser som var för sig inneburit nya finansieringsmöjligheter, men förskjutit initiativ och inflytande till externa aktörer,

- Våra anslag från staten, fakultetsanslagen, har blivit allt mindre genom nittiotalets besparingar, säger Bo Sundqvist, rektor vid Uppsala universitet och vice ordförande i SUHF. Det är de enda pengar vi har som fritt kan disponeras för forskning. När vi får anslag från EU och många stiftelser, krävs ofta att vi finansierar delar av projekten själva. Då måste vi ta av fakultetsanslaget och det gör att vi får ännu mindre över för den fria forskningen.

- Stora delar av fakultetsanslagen går också åt till att täcka kostnader för lokaler och annan infrastruktur inom universitetet. Det som blir över för den fria forskningen är i praktiken en spottstyver och det gör att vi är mycket oroade inför framtiden, säger Bo Sundqvist.

För ytterligare information, kontakta:

Professor Christina Ullenius
Rektor för Karlstads universitet och ordförande i SUHF
Mobiltel 070-558 45 00

Professor Bo Sundqvist
Rektor för Uppsala universitet och vice ordförande i SUHF
Tel. 018- 471 33 10

Professor Ingegerd Palmér
Rektor för Luleå tekniska universitet och ledamot i SUHF:s styrelse
Tel. 0920-49 16 08

Lars Ekholm
Generalsekreterare SUHF
Mobiltel 0708-32 46 04
Tel 08-32 46 04

SUHF, Sveriges universitets- och högskoleförbund, är ett samarbetsorgan för Sveriges 39 universitet och högskolor. Förbundet tillvaratar universitetens och högskolornas intressen och är en arena för diskussioner och ställningstaganden i högskolepolitiska frågor.

Se även SUHF:s hemsida: www.suhf.se